

Årsrapport 2024

Senter for omsorgsforskning, vest (SOFV)

Innhold

Om Senter for omsorgsforskning	4
Tilbakeblikk på året som har gått	6
Produsere kunnskap	8
Formidle kunnskap	16
Samle kunnskap	17
Vedlegg 1	18
Vedlegg 2	21

Om Senter for omsorgsforskning

Senter for omsorgsforskning (SOF) er et nasjonalt nettverk der Senter for omsorgsforskning, vest (SOFV) er ett av fem regionale sentre. SOFV tilhører Fakultet for helse- og sosialvitenskap (FHS) ved Høgskolen på Vestlandet (HVL). SOF ble etablert i 2008 av Helse- og omsorgsdepartementet, og har en felles ledergruppe på tvers av sentrene, koordinert fra senteret i øst ved NTNU, Gjøvik. De andre sentrene er lokalisert ved Universitetet i Agder og Universitetet i Sørøst-Norge, Nord Universitet og UiT Norges arktiske universitet.

Senterets mandat er å samle, produsere, og formidle kunnskap om omsorg og omsorgsarbeid.

Vi skal bidra til å styrke praksisnær forskning og utvikling, drive forskningsformidling overfor kommunene og utdanningssektoren, og bidra til kompetanseheving innen den kommunale helse- og omsorgstjenesten.

Senter for omsorgsforskning, vest

SOFV er organisert som et partnerskap med elleve partnerne:

- > Høgskulen på Vestlandet (HVL) (vertsinstusjon)
- > VID Vitenskapelig høyskole (Bergen)
- > Institutt for global helse og samfunnsmedisin, Universitetet i Bergen (UiB)
- > Det helsevitenskapelige fakultet, Universitetet i Stavanger (UiS)
- > Utviklingssenter for sykehjem og hjemmetjenester i Vestland, region Hordaland
- > Utviklingssenter for sykehjem og hjemmetjenester i Vestland, region Sogn og Fjordane
- > Utviklingssenter for sykehjem og hjemmetjenester i Rogaland
- > Utviklingssenter for sykehjem og hjemmetjenester i Helse Fonna
- > Helse Bergen
- > Helse Førde
- > Helse Fonna

Senterets styringsgruppe består av representanter fra syv av partnerinstitusjonene og ledes av prorektor for forskning ved HVL. Styringsgruppen har hatt ett møte i 2024, og hele partnerskapsgruppen hadde et fysisk møte i Bergen i november, der vi også fikk presentert forskning fra de ulike partnerne som dreide seg om digitalisering og helse.

SOFV hadde ved utgangen av året 18 ansatte fordelt på ca. 17 årsverk knyttet til prosjekter i senterets regi. Stillingene er fordelt på tre professorer, to førsteamanuenser, to postdoktorer, ni stipendiater og en administrativ stilling. I tillegg bidrar flere faglig tilsette fra HVL og fra partnerinstitusjonene i prosjekter ved senteret.

Forskningsgrupper

SOFV er vertskap for fire forskningsgrupper ved HVL. Disse er Tjenesteforsk - Sammenlignende tjenesteforskning, Teknologi, helse og samfunn, Rehabilitering og helsefremmende arbeid og Forskernettverket Omsorgens grunnlag, fenomener og vilkår.

Alrek helseklynge

SOFV er HVLs stedlige representasjon i Alrek helseklynge. Helseklyngen har som mål å skape innovative helse- og omsorgsløsninger for hele mennesket, ved hjelp av fremragende forskning og utdanning, fullverdige praksisarenaer og tverrfaglig samhandling. Klyngen har flere faggrupper som arbeider på tvers av partnerne og SOFV har opprettet og leder Faggruppe for eldre helse og eldreomsorg. Faggruppen skal ha et helhetlig perspektiv i arbeidet med å bedre tjenester for eldre og eldres helse og livskvalitet på tvers av faggrensene.

Representasjon i eksterne fagråd, styre og redkasjoner

- Fagrådet for Nasjonalt nettverk for helsetjenesteforskning
- POLYFON Kunnskapsklyngen for musikkterapi
- European Forum for Primary Care advisory board
- Faggruppe eldre helse og eldreomsorg
- Tidsskrift for omsorgsforskning
- Tidsskriftet Praxologi

Internasjonale forskningsnettverk

- Forskernettverket FICHS (Facilitation and innovation in community health services)
- Imagining Age-Friendly "Communities within Communities": International Promising Practices.
- Knowledge Utilization Colloquia
- International network for reablement research - ReAble
- European Forum for Primary Care (EFPC)
- International Community of Practice Development, ICOP
- We-thrive consortium, Worldwide Elements to Harmonize Research in Long Term Care Living Environments
- Circle- Center for Care

Tilbakeblikk på året som har gått

2024 har vært året der vi har formidlet forskningsresultat og samlet sektoren på tvers gjennom flere store konferanser regionalt og nasjonalt.

Først ut var DigitalHelse24 i mai, der vi i samarbeid med Helse Bergen under paraplyen til Alrek helseklynge, samlet 700 deltakere fra helse- og omsorgstjenestene, næringsliv, forskere, brukere og beslutningstagere. Konferansen er nå vestlandets største møteplass for deling av kunnskap om teknologi og digitalisering i helse og omsorg.

Senter for omsorgsforskning ble 15 år i 2023, og i oktober arrangerte alle de regionale sentrene jubileumskonferansen «Et større bilde». Tema var den norske velferdsmodellen under press, og på konferansen ble det viet både tilbakeblikk på hva som historisk sett har kjenetegnet tjenestene i den norske velferdsmodellen, samt utfordringer fremover. Kan denne modellen fortsette uten økt bemanning? Hvilke rolle teknologi og kunstig intelligens skal spille, og hvilken rolle og oppgaver den uformelle omsorgen skal ha, var noen av spørsmålene som ble berørt. Flere av senterets stipendiater og forskere presenterte sine arbeid.

Den tredje konferansen vi sto i spissen for, var Den nasjonale konferansen for helsetjenesteforskning. Vi arrangerte konferansen sammen med NORCE helse og samfunn og BCEPS ved Universitetet i Bergen, på vegne av Nasjonalt nettverk for helsetjenesteforskning. Hovedtema for konferanse var 'prioritering, etikk og ulikhet i helse'. Plenuminnleggene spente fra globale helseprioriteringer til den norske velferdsstatens universalisme. Over 80 innlegg ble presentert i fem parallelle sesjoner. Også på denne konferansen var mange av SOFVs stipendiater og forskere aktive bidragsyttere.

Senterets ansatte har presentert på konferanser både på Island, Tyskland, Sverige, Canada og Slovenia i tillegg til nasjonale konferanser og arrangement i året som gikk.

Vi har formidlet ny kunnskap om migrantkvinner manglende tilgang på helsehjelp og deres arbeidserfaringer i de nordiske velferdsstatene, prioritering og aktivisering i kommunale helse- og omsorgstjenester, overføringer av skrøpelige, eldre pasienter mellom sykehjem og akuttmottak, pasientsikkerhet, tverrfaglighet og bærekraft i helsetjenestene.

Vi arrangerte også senterseminar i Alrek helseklynge en gang i måneden i 2024, der vi inviterte inn eksterne innledere og åpnet seminarene for alle interesserte.

Prisdryss

Forskningsgruppen Sammenlignende tjenesteforskning vant HVLs Forsknings- og utviklingspris på tampen av 2023. Gruppen ledes av professor Anette Fagertun og fikk i juryens begrunnelse skryt for å styrke det regionale samspeillet mellom forskning og praksis. Forskningsprosjektene i regi av gruppen løfter HVLs kapasitet til å drive forskning med stor samfunnsrelevans og nytteverdi innen omsorgstjenestefeltet.

SOFV er også partner i Innovation in municipality home-based health care services (INCA)- prosjektet som ledes av NORCE. Prosjektet vant Kunnskapskommunen Helse Omsorg Vests forskningspris i 2024. Prisen deles ut til en person, eller et miljø, som har gitt et fremragende bidrag for forskning og innovasjon i de kommunale helse- og omsorgstjenestene. INCA- prosjektet har bidratt til at de deltakende kommunene har implementert ny kunnskap og endret organiseringen av hjemmetjenestene til det bedre. Prosjektet har også bidratt til kunnskapsoverføring mellom kommunene, og til økt samhandling, tillit og forståelse mellom kommuner og forskningsmiljøer.

Internasjonalt samarbeid

Senteret har et bredt internasjonalt forskningssamarbeid, og internasjonale partnere inngår i flertallet av senterets forskningsprosjekter. Mange av disse prosjektene har norsk forskningsfinansiering, mens enkelt prosjekter ledes av internasjonale partnere. Et eksempel på en

internasjonal organisasjon som vi har arbeidet tett sammen med over flere år er University of Manitoba (UoM) i Canada. Professor og epidemiolog Malcolm Doupe, som også har en professor II stilling på SOFV, er sentral i dette samarbeidet. Det har blant annet resultert i et felles undervisningsopplegg for master- og ph.d.-studenter mellom HVL og UoM knyttet til pasientoverføringer hos eldre tjenestemottakere og en flerårig nettverksfinansiering fra Forskningsrådet (INPART) som ble avsluttet i 2023. Vi har også et større pågående forskningsprosjekt (21-26) på samme tematikk, prosjektet «From Knowledge to Action (K2A): Developing interventions to improve older adult care transitions between nursing homes and emergency wards», finansiert av forskningsrådet.

Disse prosjektene har gitt grunnlag for mye gjensidig læring i året som har gått, både knyttet til helsepraksiser på tvers av landene og måter å forske på, der Malcolm Doupe og hans kolleger bidrar med solid erfaring innen registerdataforskning og implementeringsforskning.

Nye forskningsprosjekt

Senteret er partner i et nytenkende prosjekt finansiert av Grieg Foundation, om kvinner i overgangsalderen og arbeidsliv. Prosjektet heter «KLAR, Kvinner, overgangsalder og arbeidsliv», og er et samarbeid med Universitetet i Bergen og NORCE i Alrek helseklynge.

Overgangsalderen og arbeid er et tema det er forsket svært lite på, selv om mange kvinner blir langtidssykmeldt og faller ut av arbeidslivet i alderen 45 til 60 år. Professor Anette Fagertun leder en av arbeidspakkene, som utforsker hvordan kvinner erfarer det å være i overgangsalderen, hvordan de blir møtt av helsetjenesten og arbeidslivet, og hvordan kvinner blir presentert i offentlige dokument.

Professor Oddvar Førland leder et nytt samarbeidsprosjektet finansiert av Norges Forskningsråd, der forskere skal studere inngangsporten til helse- og omsorgstjenesten i kommunene. Inngangsporten til

tjenestene utgjør en særlig viktig og kritisk fase, både for brukerne og kommunene, men den er lite studert. I prosjektet skal forskere sammenligne tradisjonelle og nye måter for å vurdere behov og tildele helsetjenester. Målet er at kunnskapen skal komme brukerne og kommunene til nytte.

Disputaser

Vi avsluttet 2023 med Yngvild Brandser Alvsåker som forsvarte sin avhandling «Velferdsteknologi i norske hjemmetjenester. En praxeologisk studie om statlige visjoner i møte med markedskrefter og kommunale realiteter», og vi starter 2025 med disputasen til Marianne Giske Holvik som har skrevet monografien «Statlig rebyråkratisering av hjelp til hjelpetrequende i eget hjem. En praxeologisk studie om innføring av Tillitsreform i hjemmesykepleien i en norsk kommune». Vi ser samtidig fram til flere innleverte stipendiatarbeid i løpet av året som ligger foran oss.

Frode F. Jacobsen

Janne Bjorheim Bøe

Innovation in municipal home-based healthcare services (INCA)

Utdeling av Kunnskapskommunens forskningspris.
Foto: Veronice Helle, NORCE

Prosjektleder: NORCE

Prosjektdeltakere fra SOFV: Anette Fagertun, Ingrid Ramsøy, Frode F. Jacobsen

Finansiering: Norges forskningsråd, 2021-2024

Produsere kunnskap

Med «produsere kunnskap» mener vi å drive forskning, utviklingsarbeid, og innovasjonsarbeid innenfor hele fagfeltet.

- fra SOFs mandat

I 2023 og 2024 har vi blant annet startet opp to nye tverrfaglige prosjekt. Det ene omhandler tildeling av langtidstjenester i kommunene (Early Intervention) i et bredt samarbeid mellom SOFV, NORCE, NTNU, VID, FHI, internasjonale forskere, norske kommuner og brukerutvalg, og det andre er ledet av UiB på kvinnehelse, arbeidsliv og overgangsalder (KLAR). Vi har i samarbeid med Vestlandsforskning og kommuner i Vestland undersøkt mulighetene for bærekraftige helsetjenester ved bruk av videokommunikasjon og sammen med både VID og næringslivet, har vi gjennomført en pilotstudie om fallteknologi for hjemmeboende personer med kognitiv svikt.

Vi har jevnlig oppdrag fra Helsedirektoratet og Helse- og omsorgsdepartementet. I 2024 deltok vi i samarbeid med de fire andre omsorgsforskningssettene i tre prosjekter finansiert av Helsedirektoratet.

Våre forskningsprosjekter

Vi har ledet eller vært partner i **15 forskningsprosjekt** i 2024. Senteret leder **4 større forskningsrådsprosjekt**. Prosjektene genererte til sammen **12 midlertidige forskerstillinger** (ph.d., postdoktor, forsker).

Prosjektene er: Ufullstendig helse- og omsorgshjelp og kompetansebehov i sjukeheimar og heimetjenester; Kartlegging av erfaringer med, og bruken av tildelingskontor i norske kommuner og Følgeevaluering av pilotering av kommunal tannpleier. Rapporter fra disse prosjektene leveres i 2025.

På de neste sidene presenterer vi et knippe utvalgte prosjekter som representerer bredden i vår forskningsaktivitet. Se vedlegg 1 for oversikt over alle prosjektene.

Studiens bakgrunn

Utfordringsbildet i kommunale helse- og omsorgstjenester i dag er sammensatt av økt etterspørsel og høye forventninger til tjenestene, i kombinasjon med knappe økonomiske ressurser og økende problem med rekruttering av kvalifisert personell. Kommunene opplever derfor at de må utvikle løsninger som effektivt utnytter personalressursene, tilbyr jobber som tiltrekker nødvendig kvalifisert arbeidskraft, og utvikler tjenestetilbud som møter samfunnets forventninger.

INCA-prosjektet har adressert denne bærekraftsutfordringen i kommunale helse- og omsorgstjenester ved å følge, beskrive og analysere innovasjonsprosesser som skulle skape, utvikle, implementere, opprettholde, spre og oversette, og realisere gevinster fra nye organiseringsmodeller for hjemmebaserte helsetjenester i to kommuner. Vi har undersøkt utfordringer og behov som oppsto i innovasjonsarbeidet, og hvilke ressurser som trengs for å møte disse utfordringene. En sentral del av prosjektet har være å anvende den nye kunnskapen underveis for å støtte de deltakende kommunenes innovasjonskompetanse og -kapasitet.

Forskningens funn

Gjennom tre case-studier har vi dekket alle faser av innovasjonsprosessen, og resultatene som skapes. INCA har bidratt til økt kompetanse og ny innsikt, med virkninger knyttet til forbedring av selve innovasjonene som ble utviklet av kommunepartnerne, og forbedring av gjennomføring av innovasjonsprosessene.

Eksempler på forbedringer av innovasjonene handler blant annet om sammensetning av team og forbedring

av tverrfaglig samarbeid, kunnskap om betydningen av koordinering på tvers av team, samt kompetanse om hvordan hensiktsmessig oppgavedeling kan oppnås og hvordan dette stiller krav til arbeidssystemet oppgavene utføres innenfor.

Når det gjelder gjennomføring av innovasjonsprosjekter har INCA produsert ny kunnskap om betingelser, drivere og barrierer for å lykkes med administrative prosessinnovasjoner. Sentrale barrierer identifisert i vår studie er den krevende økonomiske og personellmessige ressursituasjonen tjenestene opplever, i kombinasjon med døgndrift, tidspress, turnusarbeid, geografisk distribuert arbeidsutførelse, høy deltidsandel og vikarbruk, høyt sykefravær, utskifting av personell, og skiftende økonomiske rammevilkår. Disse elementene vanskeliggjør grundig og godt innovasjonsarbeid, og overføring og oversettelse av nye ideer, ny kunnskap og nye praksiser som utvikles.

Etablerte normer for omsorgsarbeid kan virke både som barrierer og drivere i innovasjonsarbeid. Dersom de som skal utføre endringene gjennom sitt arbeid blir involvert i prosessen, og endringene blir forklart og gir mening, legges det til rette for en varig endring av praksis på utførenden nivå. Når ansatte opplever lav grad av involvering, liten kontinuitet i endringsarbeidet og ikke helt forstår hvorfor endringer skal gjøres søker de mening i etablerte normer og endring blir vanskeliggjort. Vi finner også høyt samsvar mellom innovasjonsprosjekter og innsparingsprosjekter, noe som kan fungere som både en barriere, men også en driver. Til slutt, finner vi at ideer og sentrale føringer i nasjonal politikk blir overført og oversatt til det kommunale nivået gjennom innovasjonsprosjektene i begge kommuner.

The politics of a changing institutional ecology: coordinating and prioritizing healthcare and welfare services in the municipal landscape (ISP)

Anette Fagertun.

Prosjektleder SOFV: Anette Fagertun

Prosjektdeltakere fra SOFV: Frode F. Jacobsen, Oddvar Førland, Marianne Holvik, Yngvild Brandser

Samarbeidspartnere: SOF øst, sør, midt, nord, Norce, Nivel, Aarhus Universitet, Mittuniversitetet Sverige, UCSF

Finansiering: Norges forskningsråd, 2019-2025

ISP-prosjektet er et forsknings- og strategisk miljøbyggende prosjekt der en både skal bygge opp et sterkt forskningsmiljø på tjenesteforskning i Norge, og forske på feltet. Prosjektet har satt søkelys på hvordan sosiale og strukturelle dynamikker skaper vilkår for de kommunale helse- og omsorgstjenestene og har identifisert forhold som kan fremme eller hemme samarbeid og prioritering og hvordan offentlige velferdstjenester, grunnlagt i prinsipper om universalisme, rettferdig fordeling og likeverd, representeres politisk og søkes realisert lokalt.

Forskningsfunn

Politiske analyser viser at politiske diskurser om helse- og velferdsregimet fremmer mangel på samhandling som et organisatorisk problem og hvor løsningene finnes i innovasjon og økt bruker-fokus. Logikkene er i mindre grad rettet mot arbeidsintensiteten, arbeidsstokken, omsorgsarbeidets egenart eller den kjønnete institusjonelle strukturen som er viktige element som former produksjon av tjenestene. Dette kan bidra til å usynliggjøre strukturelle vilkår for arbeid og omsorgsarbeid i vår moderne velferdsstat.

I en metasyntese av Skandinavisk forskning og *i empiriske case-undersøkelser* viser forskningen vår at brukere av hjemmetjenester opplever god behandling, men mangel-full omsorg, og at opplevelsen av sammenheng forringes av høy grad av rulling av personell i tjenestelevering, noe som kan skyldes utbredt bruk av deltid og, høy arbeidsintensitet. Etnografiske case studier av tildelingsmodeller og praksiser bekrefter funn fra metasyntesen. Funnene viser at tildeling av langtidstjenester til eldre dreies mot prioritering av potensialitet, og at det i nyfortolkning av behov både skjer en terskelheving for

tjenester og en nedprioritering av sosiale behov. Et felles-trekk i tjenestetildeling er spørsmål om hvordan rettferdig fordeling skal se ut i kommunal tildelingspraksis. Det kvinnelige saksbehandlerkorpset søker å realisere idealet gjennom samarbeid i tjenestetildeling, men opplever etiske og moralske dilemma som kan tilskrives kryssende interesser i kommunens økonomi, profesjonsetikk og statlige føringer.

I en empirisk casestudie om pasienter med alvorlige langvarige psykiske lidelser undersøkes myndighetenes vektlegging på pårørende som ressurs. Forskningen åpenbarer at fravær av nære pårørende er et kritisk og underutforsket tematikk. Våre resultater viser hvordan pårørenderollen bidrar til å dreie foreldrerollen over i en profesjonalisert behandlerrolle samtidig som kommunale omsorgstjenester glimter med sitt fravær for denne pasientgruppen.

Videre er betydningen av samhandling mellom tjenester for arbeidsinkludering av mennesker med kronisk sykdom undersøkt *i kvantitative studier* som finner at utdanningsnivå har mest betydning for arbeidsmarkedsmulighetene. Høyt utdannede er i sterkere grad «skjermet», men varierer mellom ulike kroniske sykdommer.

Forskning om Tillitsreformen utdypes på neste side.

God spredning av resultat

ISP har så langt publiserte 21 artikler og kapitler i fagfelle-vurderte tidsskrifter og bøker, en ph.d. avhandling, en redigert vitenskapelig antologi utgitt på Scandinavian University Press, og et bokmanus innlevert til fagfelle-vurdering i Universitetsforlaget.

Statlig rebyråkratisering av hjelp til hjelpetrequende i eget hjem

Marianne Giske Holvik

Prosjektleder: Stipendiat Marianne Holvik, tilknyttet ISP-prosjektet

Finansiering: Norges forskningsråd, 2019-2025

Studiens bakgrunn

I de siste ti årene har en politisk, byråkratisk og organisasjonsvitenskapelig «trend» vært i omløp i de skandinaviske landene gjennom såkalt Tillitsreform, Tillitsmodell, Tillitsbasert styring, Tillitsbasert ledelse. Det er snakk om en ønsket endring innenfor offentlig regulering som handler om å gi offentlig ansatte mer faglig frihet og autonomi i sitt arbeid. Tillitsreform har blitt innført i hjemmesykepleien i enkelte norske kommuner. Ambisjonen har vært å få slutt på «stoppeklokkeomsorgen» og detaljstyring av de ansatte i tjenesten.

I denne avhandlingen har jeg, med utgangspunkt i innføring av Tillitsreform i hjemmesykepleien i en norsk kommune, undersøkt statlig regulering av hjelp som gis i hjelpetrequende sitt hjem. Å basere styring og ledelse av offentlig sektor på tillit innebærer i teorien at ansatte eller enheter som organisatorisk er langt unna der beslutninger tas, skal myndiggjøres og at arbeidet deres i større grad skal preges av autonomi og selvbestemmelse, og ikke rapporteringskrav og detaljstyring. De skal få mulighet til å anvende sin kunnskap, faglig eller erfaringsbasert – på grunn av deres nærhet til brukerne av tjenestene. Denne faglige autonomien skal motivere de ansatte, føre til bedre trivsel, noe som igjen skal gi ringvirkninger i form av effektivitet og tilfredse brukere.

Metodologi

Dette er en praxeologisk avhandling inspirert av den franske sosiologen Pierre Bourdieu, og det innebærer å utforske Tillitsreformen som en sosial praktikk hvor også strukturerende maktforhold adresseres og konstrueres frem som en forklaring på hvorfor Tillitsreform innføres.

Avhandlingen har fått tittelen Statlig re-byråkratisering av hjelp til hjelpetrequende i eget hjem. Det er fordi Tillitsreformen forstås i lys av andre rådende reguleringspraktikker og videre som å være en del av en mer overordnet tendens i statlig styring. Det vil si en dreining mot, eller en transformasjon til, en mer nyliberalistisk velferdsstat. Den nyliberalistiske vendingen viser seg konkret i det jeg kaller for re-byråkratisering. Denne endringen er i avhandlingen beskrevet gjennom ulike uttrykk for

- kommodifisering av språket og forståelsen av de hjelpetrequende og reguleringen av tjenestene,
- disiplinering av kommuner gjennom økt bruk av benchmarking og forventninger om innovasjon.
- individualisering av ansvar for hjelp til hjelpetrequende.

Et sentralt poeng i avhandlingen er derfor at Tillitsreform, som en av flere reguleringspraktikker, bidrar til å reproducere det den angivelig skal bekjempe, blant annet detaljstyring, markedsgjøring og privatisering av offentlig sektor.

DigiSafe- teknologi til forebygging og falldetektering hos alene hjemmeboende personer med kognitiv svikt

Nathalie Puaschitz, VID

Prosjektleder: Responssenteret ved Etat for hjemmebaserte tjenester i Bergen kommune

Prosjektdeltaker fra SOFV: Frode F. Jacobsen

Samarbeidspartnere: Sensio, Kvam kommune, UiA, UiB og VID ved Nathalie Puaschitz

Finansiering: Regionalt forskningsfond, Vestland, 2023-2024

Studiens bakgrunn

Alvorlige skader etter fall er en stor helseutfordring for eldre, og i Norge faller en av tre eldre hvert år. Mest utsatt er hjemmeboende eldre, og spesielt skrøpelige eldre som ikke kan varsle selv. Kognitiv svikt er en stor utfordring, og nær halvparten av hjemmeboende tjenestemottakere over 70 år lider av demens. Trygghetsalarm har vist seg til å være utfordrende i bruk av varsling for hjelp som for eksempel fall for denne pasientgruppen. Det at mange eldre hjemmeboende ikke selv er i stand til å varsle om fall gjør falldetektering til et viktig satsingsområde.

Teknologi som RoomMate og Sensio Buddy synes å være lovende teknologi for fallforebygging, -detektering, og varsling i sykehjem. Spørsmålene som ligger til grunn for pilotstudien er: Hvordan kan digital teknologi forebygge, oppdage, og varsle fall når en person med kognitiv svikt bor hjemme alene og ikke kan varsle selv? Hvilke muligheter og hindringer knyttet til RoomMate teknologien er det for denne pasientgruppen?

Om teknologien

RoomMate varsler i risikosituasjoner, for eksempel når brukeren med kjent fallfare setter seg opp på sengekanten, men også ved direkte fallfare når vedkommende har reist seg opp fra sengen. Ved et reelt fall sendes varsling til helsepersonell via en etablert programvare til PC eller mobilapp. Samtidig tar teknologien hensyn til personvern ved å sende anonymiserte bilder av rom og gjør det dermed mulig for helsepersonell å kontrollere alarmer og gjennomføre tilsyn i et rom uten å forstyrre brukeren (for eksempel om natten) eller være en unødig inngripen i privatlivet.

Teknologien er en såkalt passiv varslingssensor som varsler om fall og andre mulige farlige hendelser uten at

det er nødvendig for brukeren å bære utstyr på kroppen. Dette er spesielt en fordel for personer med kognitiv svikt og demens, som har utfordringer med å trykke aktivt på en varslingsknapp som en trygghetsalarm. I tillegg er det mulighet for at RoomMate kan kobles til utstyr for aktiv varsling utenfor sensorens synsområde. Man har i mindre grad erfaring med teknologien knyttet til hjemmeboende tjenestemottakere, og knapt noen forskning på dette.

I vårt prosjekt utforsker vi muligheter og hindringer knyttet til implementering av denne teknologien for hjemmeboende eldre med kognitiv svikt. Vår forskning baserer seg på flerstegs individuelle intervju (intervju gjentatt med samme personer over seks måneder) med tjenestemottakere, pårørende og helsepersonell, knyttet til tre ulike aleneboende eldre (med kognitiv svikt og høy fallfare) der denne teknologien prøves ut som et tillegg til trygghetsalarm og annen teknologi som allerede er en del av tjenestene som de hjemmeboende eldre mottar. Prosjektet ble gjennomført i tett samarbeid med teknologileverandøren Sensio for å sikre en optimal installasjon av RoomMate, og for å diskutere evt. utfordringer og fremtidige tilpasninger av teknologien.

Foreløpige forskningsfunn

Funn i prosjektet indikerer at pårørende har opplevd teknologien positivt, som noe som har gitt dem en opplevelse av trygghet og mulighet til å ivareta eget liv og egne behov. Personene med demens som fikk installert teknologien i egen bolig syntes i liten grad å være påvirket av denne endringen. Involvert helsepersonell hadde ofte positive erfaringer, mens noen av dem også opplevde ekstra arbeidsbelastning, avhengig av hvilken posisjon og hvilke oppgaver de hadde i organisasjonen.

Age friendly communities

Frode F. Jacobsen

Prosjektleder: York University, Canada

Prosjektdeltaker fra SOFV: Frode F. Jacobsen

Samarbeidspartnere: National Chengchi University, Københavns universitet, RMIT University Melbourne, The University of Auckland

Finansiering: Social Sciences and Humanities Research Council of Canada (SSHRC), 2018-2026

Bakgrunn for studien og det internasjonale samarbeidet

Prosjektet Imagining Age-Friendly "Communities within Communities": International Promising Practices bygger på WHO sitt globale initiativ "Age-Friendly Communities". Vi er faglig bredt sammensatt, med forskere med bakgrunn fra blant annet sosialt arbeid, helse og ulike samfunnsvitenskaper. I tillegg til Norge er de andre deltakerlandene er Canada, Australia, New Zealand, Taiwan og Danmark. Hovedspørsmålet som stilles i prosjektet er hvordan en satsing på aldersvennlige samfunn og omgivelser kan bidra til at eldre kan være deltakende og oppnå et meningsfullt liv?

I prosjektet er det primært fokus på byer og byutvikling knyttet til aldersvennlighet, med hovedfokus på 12 ulike byer på tvers av de seks deltakerlandene. Vi har særlig søkelys på aldring og diversitet, der et gruppeperspektiv på aldring er vesentlig. Eksempler på grupper som vi undersøker, er ulike grupper av immigranter, urbefolkningsgrupper og seksuelle minoriteter. Vi har også fokus på eldre som lett faller utenfor det rådende idealet om sunn og aktiv aldring, knyttet til fattigdomsproblematikk og til demens og andre helseutfordringer. I tillegg utforsker vi også arbeidsbetingelser for mennesker som gjennom formelt eller uformelt arbeid søker å bidra til aldersvennlige samfunn og omgivelser.

Metode

Kortere feltarbeid i de 12 byene kombineres med utforskning av policy dokumenter (nasjonalt og på kommunenivå) og tilgjengelige statistiske ressurser. Både observasjoner og intervjuer inngår i feltarbeidene, der et bredt utvalg av personer fra ulike organisasjoner intervjues, blant annet fra lokale myndigheter, interesseorganisasjoner, fagforeninger, kulturtilbud, og offentlige og private tilbydere av helsetjenester.

Foreløpige forskningsfunn

I prosjektet identifiserer vi både kontekstspesifikke tilnærminger til aldersvennlige samfunn og omgivelser, og lovende praksiser som har overføringsverdi ut over de enkelte land og lokalsamfunn. Som et eksempel på det siste kan nevnes offentlige bibliotek med et utvidet mandat og som, ved siden av tradisjonell utlånsvirksomhet, tilbyr en rekke kulturelle og sosiale tjenester tilpasset innbyggerne i sine nærrområder og der innovativ arkitektur og organisering (med bl.a. ansettelse av sosialarbeidere) bidrar til å understøtte dette utvidede mandatet.

Praksisnær veiledning for økt beslutningsstøtte til personer med utviklingshemming

Sølvi Linde

Prosjektleder: Utviklingssenter for sykehjem og hjemmetjenester, Vestland (Hordaland).

Prosjektdeltakere fra SOFV: Sølvi Linde, Frode F. Jacobsen og Oddvar Førland

Samarbeidspartnere: USHT Vestland (Hordaland), USHT Vestland (Sogn og Fjordane), USHT Helse Fonna og USHT Rogaland

Finansiering: Helsedirektoratet, 2023-2025

Utviklingssentrene for sykehjem og hjemmetjenester (USHT) har kvalitet i tjenester til personer med utviklingshemming som et av sine satsingsområder. I 2023 ble FOU-prosjektet «Praksisnær veiledning for økt beslutningsstøtte til personer med utviklingshemming» etablert av de fire USHT'ene i vest. Prosjektet har som intensjon å bringe kunnskap om beslutningsstøtte til kommunalt ansatte i helse- og omsorgstjenester som arbeider med personer med utviklingshemming, samt å forske fram ny kunnskap om ansattes forståelse av og erfaringer med beslutningsstøtte. Det har vært arbeidet med å tilpasse og prøve ut et internasjonalt forskningsbasert rammeverk for beslutningsstøtte i tjenestene. Til sammen 25 ansatte (miljøterapeuter og ledere) fra Vestland og Rogaland som arbeider i tjenester til personer med utviklingshemming har vært deltakere og informanter i forskningen som har pågått siden høsten 2023. En tematisk analysemetode (Braun & Clarke) er anvendt i analyse av data.

Forløpige forskningsfunn

Innledende analyser viser rike data med mange eksempler på praktisk tilrettelegging for beboeres valg og beslutninger. Informantene vektlegger trening i å ta egne valg, involvering, ansvarliggjøring og dannelsesprosesser, men også utfordringer knyttet til personalets holdninger, vanetenkning samt organisatoriske og økonomiske rammer.

Ansatte balanser det de vurderer som fordeler ved selvbestemmelse mot negative konsekvenser (som risiko) på kort eller lang sikt. Tre sentrale tema var knyttet til 1) autonomi og selvbestemmelse versus pårørendes rolle og innflytelse, 2) selvbestemmelse versus personalets opplevelse av ansvar: for eksempel hvor langt profesjonelle bør strekke seg i å støtte det de oppfatter som «dårlige» valg og 3) selvbestemmelse versus begrensninger knyttet til økonomiske rammer, tilgjengelige tilbud, lovgivning, teknologi og arkitektur.

Utviklingssenter for sykehjem og hjemmetjenester

SOFV har et særlig ansvar for samarbeid med og veiledning av utviklingssentrene for sykehjem og hjemmetjenester (USHT). SOFV gir forskningsfaglig bistand og veiledning til de fire USHT'ene på vestlandet. Vi hadde et større felles seminar høsten 2024 der tema var de nye hjemmetjenestene. Vi har bidratt inn i læringsnettverk for demens ved flere av USHTene.

Vitenskapelige publikasjoner i 2024

24 vitenskapelige artikler

1 antologi

1 lærebok

1 spesialnummer i tidsskrift

1 Ph.d. avhandling

Se vedlegg 2 for presentasjon av senterets publikasjoner.

Formidle kunnskap

Med «formidling av kunnskapen» mener vi å spre og gjøre kjent relevant kunnskap gjennom ulike medium, slik at den kommer til nytte for målgruppene våre.

- fra SOFs mandat

SOFV formidler forskningsbasert kunnskap om de kommunale helse- og omsorgstjenestene gjennom publikasjoner, konferanser, undervisning og populærvitenskapelig formidling. Publikasjonene er både vitenskapelige artikler publisert i anerkjente nasjonale og internasjonale fagtidsskrift, og rapporter på oppdrag fra Helse- og omsorgsdepartementer, vitenskapelige antologier og kapitler, og en Ph. d-avhandling.

To publikasjoner fra 2024 vi vil framheve er et spesialnummer i Tidsskrift for omsorgsforskning og antologien "The Political Economy of Care : Welfare state capitalism, universalism, and social reproduction", der flere fra senteret har bidratt med artikler og kapitler.

"The Political Economy of Care"

belyser ulike sider ved langtids helse- og omsorgstjenester i kommunal regi. Bokens ambisjon er å utforske hvordan sentrale prinsipper i velferdsstaten endres i lys av nyliberalisme og den såkalte omsorgskrisen. Professor Anette Fagertun ved senteret er en av redaktørene.

Tidsskrift for omsorgsforskning

Fagertun var også en av gjesteredaktørene da Tidsskriftet for omsorgsforskning i september 2024, publiserte et spesialnummer om «Prioritering i kommunale helse-, omsorgs- og velferdstjenester». Spesialnummeret utgjør den trolig største enkeltsamlingen av forskning om slike prioriteringer i kommunene som er utgitt i Norge til nå: elleve vitenskapelige artikler, samt fag- og kommentarartikler.

SOFV bidrar for øvrig aktivt i tidsskriftet som publiserer ny forskning om omsorgsarbeid, helse- og omsorgstjenestene i kommunene og om disse tjenestenes samhandling med andre tjenester. Professor Oddvar Førland er hovedredaktør og Frode Fadnes Jacobsen er redaksjonsmedlem. Tidsskriftet har en tverrfaglig profil med bidrag både fra helsefaglige, samfunnsfaglige og humanistiske fagtradisjoner og var i 2024 et av de mest leste av Universitetsforlagets over 60 vitenskapelige tidsskrift på Idunn.

Populærvitenskapelig fomidling

Vi har vært synlige i samfunnet gjennom saker i medier om blant annet velfersteknologi og ledelse i sykehjem og gjennom bruker- og allmennrettet formidling som for eksempel presentasjoner under Forskningsdagene, Bergen kommunes 8. mars arrangement, og Arendalsuken.

I tillegg er senteret aktiv med undervisning, veiledning og emneansvar for ph.d.-programmene «Helse, Funksjon og Deltaking» og «Ansvarlig innovasjon og regional utvikling» ved HVL. SOFV ansatte er veiledere for masterstudenter og ph.d.-kandidater, og underviser på alle nivå ved HVL, og også ved Bergen arkitektskole, VID og UiB.

Samle kunnskap

Med «samle kunnskap» mener vi at Senter for omsorgsforskning skal holde oversikt over relevant kunnskap innen fagfeltet, inkludert kunnskap om nye arbeidsmåter.

- fra SOFs mandat

Omsorgsbiblioteket

Omsorgsbiblioteket er et nasjonalt elektronisk bibliotek som samler, oppsummerer og tilgjengeliggjør forskning, utviklingsarbeid og andre kunnskapsbidrag om helse- og omsorgstjenestene i kommunene. Biblioteket driftes av de fem sentrene for omsorgsforskning på oppdrag fra Helse- og omsorgsdepartementet. Oddvar Førland er SOF vest sin representant i den nasjonale arbeidsgruppen for Omsorgsbiblioteket. I 2024 har arbeidsgruppen arbeidet med å videreutvikle forfatterveiledningene for ulike typer av kunnskapsoppsummeringer. Fra oppstarten i 2016 har ansatte ved SOFV ledet eller bidratt i 14 kunnskapsoppsummeringer og i tre korte forskningsomtaler.

I 2023 var vi involvert i tema som kvalitet i tjenester til personer med utviklingshemming sammen med Anita Gjermestad, VID, bleier til voksne av Jeanne Boge, HVL og frivillighet i palliativ omsorg i kommunene i samarbeid med Evy Gangstø Steinseide ved Verdighetssenteret.

For tiden arbeider ansatte i SOFV med seks nye kunnskapsoppsummeringer som spenner bredt fra responstjenester for velferdsteknologi, overføringer fra hjem til sykehjem og mellom spesialisthelsetjeneste til sykehjem, kommunale vurderings- og oppfølgingsteam i møte med nye søkere til hjemmetjenester, kvinner med migrasjonsbakgrunn som arbeidstakere i helse- og omsorgssektoren og boformer for eldre.

Vedlegg 1

Forskningsprosjekt ledet av SOFV 2023 og 2024

DigiSafe- teknologi til forebygging og falldetektering hos alene hjemmeboende personer med kognitiv svikt

Finansiering: Regionalt forskningsfond, Vestlandet, 2023-2024

Partnere: VID, Sensio, UiB, UiA, Bergen kommune

Prosjektleder og deltakere fra SOFV: Frode F. Jacobsen

Early Intervention

Finansiering: NFR, 2024-2027

Partnere: NORCE, FHI, NTNU (SOFØ), VID, Roskilde universitet, Umeå universitet, University of Jyväskylä, Kommuner: Bergen, Askøy, Kvam, Oslo, KS, USHT Hordaland.

Brukerorganisasjoner: eldrerådene i Oslo og Bergen, samt Rådet for personer med funksjonsnedsettelse i Oslo.

SOFV deltakere: Oddvar Førland (PI), Silje Tollefsen (PhD-stipendiat), Lana Vidmar (PhD-stipendiat), Audun Løvlie, postdoktor mars 2025, Anette Fagertun arbeidspakkeleder, Frode F. Jacobsen, Ingrid Jerve Ramsøy, Karl Ove Hufthammer

Forprosjekt for digital heimeoppfølging og digital samkonsultasjon av kronisk sjuke

Finansiering: Regionalt forskningsfond, Vestlandet (RFF Vestlandet, 2023-2024)

Administrativ ledelse: Nordhordalandskommunene, DigiVestland

Partnere: Vestlandsforskning

Prosjektleder og deltakere fra SOFV: Frode F. Jacobsen, Ingrid J. Ramsøy

iNET: An International Network to Enhance Older Adult Transitions between Emergency Departments & Communities

Finansiering: NFR, INTPART, 2020-2024

Partnere: NORCE NKLM, University of Manitoba, University of Alberta

Prosjektleder og deltakere HVL: Frode F. Jacobsen, Malcolm Doupe, Arne Bastian Wiik, Elin Høyvik

ISP: The 'politics' of a changing institutional ecology: coordinating and prioritizing healthcare and welfare services in the municipal landscape.

Finansiering: NFR, HelseVel, 2019 – 2025

Partnere: SOF øst, sør, midt, nord, Norce, Nivel, Aarhus Universitet, Mittuniversitetet Sverige, UCSF

Prosjektleder og interne deltakere: Fagertun (leder), Oddvar Førland, Frode F. Jacobsen, Marianne G. Holvik, Yngvild B. Alvsåker

K2A: From Knowledge to Action (K2A): Developing interventions to improve older adult care transitions between nursing homes and emergency wards

Finansiering: Norges forskningsråd 2021-2025

Partnere: University of Manitoba (hovedpartner), NORCE samfunn, NORCE NKLM, Bergen kommune

Byrådsavdeling for eldre, helse og frivillighet, Sunnfjord og Ytre Sogn interkommunale legevaktsamarbeid IKS
Prosjektleder og deltakere HVL: Frode F. Jacobsen, Tone Elin Mekki, Oddvar Førland, Gudmund Ågotnes, Elin Høyvik, Arne Bastian Wiik, Reidun Sandvik, Karl Ove Hufthammer

Maternity, migration and the municipality

Finansiering: HVL og KD

Ph.d.-prosjekt: Maria Ulvesæter

Nye berekraftige helsetenester – Tre-parts videokonsultasjonar på brukarane sine premisser

Finansiering: Regionalt forskningsfond, vest, 2023-2024

Administrativ ledelse: Sunnfjord kommune.

Partnere: Vestlandsforskning, Kvinnherad kommune, Ullensvang kommune

Prosjektleder og deltakere fra SOFV: Frode F. Jacobsen, Ingrid J. Ramsøy

Omsorgsarbeid i innovasjonens tidsalder: Morgendagens eldreomsorg og dagens realiteter innen kommunal helse- og omsorgssektor i Norge.

Finansiering: HVL og KD

Ph.d.-prosjekt: Roar Hansen

On Equal Grounds? Migrant Women's Participation in Labour and Labour Related Activities (EQUALPART)

Finansiering: NFR, VAM-Velferd, arbeid og migrasjon 2021 – 2025

Partnere: NORCE samfunn, Westphalian University of Applied Sciences/ Ruhr University Bochum, UiB

SOFV deltakere: Astrid O. Sundsbø leder, Anette Fagertun, wp leder; Amanda Tallis, phd prosjekt Carmen

Hedlund, phd prosjekt, Guro Åsen, phd prosjekt

The responsibility of sustainable care: assessing housing and community development planning for an aging-population in district municipalities: a responsible research & innovation perspective (RRI)

Finansiering: HVL og KD, 2020-2025

Ph.d.-prosjekt: Hannah Rønhovde

Utvikling av fullverdig crisesenter tilbud til personer i aktiv rus.

Prosjekteier: Bergen kommune

Finansiering: BufDir. 2022-2026

Forsker: Tobba Sudman

Forskningsprosjekt der SOFV er partner:

Bordering Old Age, Bordering Care: Comparing Welfare State Approaches.

Finansiering: Kanadisk forskningsråd 2019-2023

Partnere: Belgia og Norge

SOFV-deltakere: Frode F. Jacobsen, Gudmund Ågotnes (HVL)

Changing places

Finansiering: Kanadisk forskningsråd, 2017-2022

Prosjektleder: York University, Toronto

Partnere: Storbritannia, Sverige og Norge

SOFV-deltakere: Frode F. Jacobsen, Gudmund Ågotnes (HVL)

En ny modell for et kunnskapssystem for kommunene

Finansiering: NFR, Innovasjonsprosjekt i offentlig sektor, 2020-2023

Prosjektleder: Bergen kommune

Partnere: FHI og HVL SOFV og Fagseksjon kunnskapsbasert praksis

SOFV-deltaker: Oddvar Førland

Følgeevaluering av pilotering av kommunal tannpleier

Finansiering: Helsedirektoratet 2024-2027

Prosjektleder: Martin Krane ved SOF Nord

Partnere: SOF Midt og SOF Vest

SOFV-deltaker: Oddvar Førland

Imagining Age-Friendly "Communities within Communities": International Promising Practices.

Finansiering: Kanadisk forskningsråd, SSHRC, 2018-2024

Prosjektleder: York University, Toronto, Canada

Partnere: Danmark, Australia, New Zealand, Taiwan og Norge

SOFV-deltakere: Frode F. Jacobsen, Gudmund Ågotnes (HVL)

INCA: Innovation in municipal home-based healthcare services

Finansiering: NFR 2021-2024

Prosjektleder: NORCE Samfunn

SOVF- deltakere: Anette Fagertun, Frode F. Jacobsen, Ingrid Ramsøy, Christine Øye

Kartlegging av erfaringer med, og bruken av tildelingskontor i norske kommuner

Finansiering: Helsedirektoratet 2024

Prosjektleder: Laila Tingvold ved SOF Øst

Partnere: SOF Nord, SOF Sør, SOF Midt og SOF Vest

SOFV-deltakere: Karl Ove Hufthammer og Oddvar Førland

KLAR – Kvinnehelse, ivergangsalder og arbeidsliv

Finansiering: Grieg Foundation, HVL, UiB, 2024 - 2027

Prosjektleder: Inger Haukenes, UiB

Partnere: HVL, NORCE, Roskilde Universitet, Lancaster Universitet

SOVF- deltakere: Anette Fagertun PI, Ingrid J. Ramsøy, Malcolm Doupe

ORASTAR: A Feasibility Study on Using Ambient Assisted Living Technology to Support Toothbrushing Adherence in Elderly in the Homecare Setting

Finansiering: AAL, EU

Prosjektleder: Aarhus Universitet

Partnere: SOFV, Aarhus kommune, USHT Hordaland/Bergen kommune

SOFV-deltakere: Frode F. Jacobsen

Ufullstendig helse- og omsorgshjelp og kompetansebehov i sjukeheimar og heimetenester (fase 3)

Finansiering: Helsedirektoratet 2024

Prosjektleder: Rose Marie Olsen ved SOF Midt

Partnere: SOF Nord, SOF Sør, SOF Øst og SOF Vest

SOFV-deltakere: Oddvar Førland

Søknader og tildelinger

I 2023/4 fikk vi innvilget en ny NFR-søknad som prosjektleder og en partnersøknad fikk finansiering fra Grieg Foundation. I tillegg ble vi tildelt to KD-phd-stillinger fra FHS/HVL. Vi sendte til sammen 6 søknader til NFR, både som prosjektleder og partner. Senteret var med på 2 søknader til ulike EU-program som dess- verre fikk avslag.

Vedlegg 2

Vitenskapelige publikasjoner 2024

Baines, Donna; Braedley, Susan; Daly, Tamara; Ågotnes, Gudmund; Banerjee, Albert; Chaccour, Elias; Cote-Boucher, Karine; Glasdam, Stinne; Hillier, Sean, McDonald, Martha; **Jacobsen, Frode F.** & Stilwell, Christie (2024). [But where's the body? Bodies, time, money, and the political economy of post-pandemic field research](#). *Qualitative Research*. Published online 7th of August 2024

Bikova, Mariya Stoyanova; Ambugo, Eliva Atieno; Tjerbo, Trond; Jalovcic, Djenana; **Førland, Oddvar.** (2024) [Does assistive technology contribute to safety among home-dwelling older adults?](#). *BMC Health Services Research*

Bårdsen, T., Satrell, E., Drange Røksund, O., Røineland Benestad, M., **Hufthammer, K. O.**, Clemm, H., Bruun Mikalsen, I., Øymar, K., Halvorsen, T., & Vollsæter, M. [Lung function outcomes in adults born extremely preterm across three decades of advancing perinatal medicine](#). *Acta Paediatrica* (2024)

Fagertun, Anette; Vike, Halvard; Haukelien, Heidi. The political economy of care. Welfare state capitalism, universalism, and social reproduction. Universitetsforlaget 2024 (ISBN 9788215057873) 264 sider.

Fagertun, Anette, Quintanilla, Carmen T. H., og Sundsbø, Astrid O. [Omsorgsarbeid, omsorgskrise og prekarisering: Inkludering av kvinner med innvandrerbakgrunn i arbeid i kommunale tenester](#). *Norsk antropologisk tidsskrift* (2024), utgave 3-4: s. 183-200.

Fagertun, Anette og Tingvold, Laila. [Aktiveringspolitikk og prioritering i kommunale helse- og omsorgstjenester til eldre: Tjenestetildelingens «fortjenestefullhet»](#). *Tidsskrift for omsorgsforskning*, Spesialnummer: Prioritering i kommunale helse-, omsorgs- og velferdstjenester (2024): s. 176-194

Førland, O. (2024). [Conceptualizing Needs When Allocating Public Long-Term Care Services in the Welfare State](#). In A. Fagertun, H. Vike, & H. Haukelien (Eds.), *The Political Economy of Care* (pp. 231-251). Scandinavian University Press.

Glasdam, Stinne; **Jacobsen, Frode F.**; Ågotnes; Gudmund & Stjernswärd, Sigrid (2024). [Language at Stake in International Research Collaboration—Methodological Reflections on Team-Based and Time-Intensive Ethnography](#). *Qualitative Sociology Review* 20(3):42-58,

Hansen, Roar; Fagertun, Anette; Haukelien, Heidi. The glamour and grammar of innovation: notes on the spectacular reimagining of municipal care in Norway.. I: *The political economy of care. Welfare state capitalism, universalism, and social reproduction*. Universitetsforlaget 2024 ISBN 9788215057873. s. 181-209

Hellesø, Ragnhild, Hanne Marie Rostad, **Anette Fagertun, Oddvar Førland,** Marianne Sundlisæter Skinner, **Astrid Ouahyb Sundsbø,** Lisa Victoria Burrell, Maren Sogstad. [Prioriteringslandskapet i de kommunale helse- og omsorgstjenestene i et velferdsstatsperspektiv](#). *Tidsskrift for omsorgsforskning*, Spesialnummer: Prioritering i kommunale helse-, omsorgs- og velferdstjenester (2024): s. 46-64

Høyvik, Elin; Doupe, Malcolm B.; Ågotnes, Gudmund; **Jacobsen, Frode F.** (2024). [Barriers to healthy transitions between nursing homes and emergency Departments](#). *Geriatric Nursing* 59:639-645

Jacobsen, Frode F.; Glasdam, Stinne; Haukelien, Heidi; van den Muijsenbergh, Maria; Ågotnes, Gudmund. Healthy ageing in long-term care? Lessons learned from the COVID-19 pandemic: a position paper. *Prim Health Care Res Dev*. 2024 Nov 29;25:e66. doi: 10.1017/S1463423624000598. PMID: 39610162; PMCID: PMC11669808.

Jacobsen, Frode F. (2024). Responsibilization of actors in care and other welfare services: A focus on for-profits in Norwegian nursing homes. In Anette Fagertun, Halvard Vike og Heidi Haukelien (red.): [The political economy of care. Welfare state capitalism, universalism and social reproduction](#). Oslo: Scandinavian University Press, pp.93-111.

Sandvik, Reidun K. N.M., Bettina S. Husebo, Geir Selbaek, Gunhild Strand, Monica Patrascu, Manal Mustafa & Sverre Bergh: [Oral symptoms in dying nursing home patients. Results from the prospective REDIC study](#), *BMC Oral Health*

Schwarz, G. L., Skaar, E., Miljeteig, I., **Hufthammer, K. O.**, Burns, K. E. A., Kvåle, R., Flaatten, H., & Schaufel, M. A. [ICU Admission Preferences in the Hypothetical Event of Acute Critical Illness: A Survey of Very Old Norwegians and Their Next-of-Kins](#). *Critical Care Explorations*

Skinner, Marianne S., **Oddvar Førland,** Maren Sogstad og Hanne Marie Rostad. [Strategiske prioriteringer på nasjonalt og lokalt nivå: Gir omsorgspolitikken på nasjonalt plan gjenklang i kommunene?](#). *Tidsskrift for omsorgsforskning*, Spesialnummer: Prioritering i kommunale helse-, omsorgs- og velferdstjenester, s. 108-123

Sundsbø, Astrid O. (2024), [«Vi er ingen selskapsdamer»: Førstelinjeansattes legitimering av nedprioritering av omsorg i hjemmetjenestene](#). *Tidsskrift for omsorgsforskning*, Spesialnummer: Prioritering i kommunale helse-, omsorgs- og velferdstjenester, s. 156-175

Suter, Birgitte & **Ramsøy, Ingrid Jerve.** [“Reciprocity as a Value in Integration: Integration Workers’ Reflections On the Role of Gift-Giving For the Process of Integration.”](#) *Nordic Journal of Migration Research* 14, no. 3: 1-16.

Tallis, Amanda M. [«Hvorfor finner Nav praksissteder hvor man ikke får jobb etterpå?» Prekære arbeidslivserfaringer hos kvinner med migrasjonsbakgrunn i Norge](#). *Norsk antropologisk tidsskrift*, utgave 3-4: s. 167-182.

Tate, Kaitlyn; Cummins, Greta; **Jacobsen, Frode F.;** Halas, Gayle; Van den Bergh, Graziella; Devkota, Rashmi & Doupe, Malcolm (2024). [Strategies to Improve Emergency Transitions From Long-Term Care Facilities: A Scoping Review](#). *The Gerontologist* 64(7)

Vike, Halvard; Fagertun, Anette; Haukelien, Heidi. (2024) Introduction: Welfare State Capitalism, Universalism, and Social Reproduction in Scandinavia. I: *The political economy of care. Welfare state capitalism, universalism, and social reproduction..* Universitetsforlaget, ISBN 9788215057873. s. 9-40

Vike, H., Haukelien, H., & **Fagertun, A.** [11. Epilogue](#). In *The Political Economy of Care* (pp. 252-261). Scandinavian University Press.

Wiik, Arne Bastian; Doupe, Malcolm; Bakken, Marit Stordal; Kittang, Bård Reiakvam; **Jacobsen, Frode F.; Førland, Oddvar.** (2024) [Areas of consensus on unwarranted and warranted transfers between nursing homes and emergency care facilities in Norway: a Delphi study](#). *BMC Health Services Research*

Lærebøker, rapporter og andre publikasjoner, 2024 og 2023

2024

Fagertun, Anette, Hanne Marie Rostad, Carl Tollef Solberg. [Introduksjon til spesialnummer om prioritering i dei kommunale helse-, omsorgs- og velferdstjenestene](#). *Tidsskrift for omsorgsforskning*, Spesialnummer: Prioritering i kommunale helse-, omsorgs- og velferdstjenester (2024): s. 9-14

Førland, Oddvar. [Hvorfor et spesialnummer om prioriteringer i kommunene og hva står på spill?](#). *Tidsskrift for omsorgsforskning*, Spesialnummer: Prioritering i kommunale helse-, omsorgs- og velferdstjenester (2024): s. 6-8

Holvik, Marianne Giske (2024, upublisert avhandling), «Statlig rebyråkratisering av hjelp til hjelpetrengende i eget hjem. En praxeologisk studie om innføring av Tillitsreform i hjemmesykepleien i en norsk kommune».

Jacobsen, Frode F., Hans Lund, Katrine Aasekjær (2024). [Metodar i helsefagleg forskning: ein introduksjon](#). Samlaget Sølvik, Una Ørvim; **Fagertun, Anette;** Mæland, Silje; Haukenes, Inger. La oss bryte tausheten og snakke om overgangsalderen på jobben . *Frifagbevegelse LO Media* 2024

Tingvold, L., Moholt, J.-M., **Førland, O., Jacobsen, F. F., & Tranvåg, O.** (2023). Sykehjemsbeoere betalte en høy pris under pandemien – var tiltakene forholdsmessige? Dagens medisin. <https://www.dagensmedisin.no/folkehelse-helse-politikk-og-helseokonomi-pandemi/sykehjemsbeoere-betalte-en-hoy-pris-under-pandemien-var-tiltakene-forholdsmessige/591255>

2023

Alvsåker, Yngvild Brandser (2023, upublisert avhandling), «Velferdsteknologi i norske hjemmetjenester. En praxeologisk studie om statlige visjoner i møte med markedskrefter og kommunale realiteter»

Bjerk, M., **Førland, O.**, Moldøen, H., Langøien, L. J., & Sevid, C. (2023). «Mot et kunnskapsstøttesystem for kommunene». - Beskrivelse og erfaringer med modellutprøvinger. Folkehelseinstituttet. https://fhi.brage.unit.no/fhi-xmlui/bitstream/handle/11250/3099398/Bjerk_2023_Mot.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Disch, P. G., T. E. Fredwall, **O. Førland**, K. Cappelen & H. M. Rostad (2023): [Veiviser for forskning i helse- og omsorgstjenestene i kommunen](#) Vitenskapelig oversiktsartikkel/review. *Omsorgsbiblioteket*, 1-54.

Førland, O. (2023). Opphav, omgivelse og velferdsstat. In H. Alvsvåg & I. Hunskaar (Eds.), Fra 'Nødvendige omveier' til en dag med 'Langsomme pulsslag'. Innlegg fra Jubileumsseminar for Kari Martinsen 27.april 2023 (Vol. 2023/10, pp. 50-56). *VID Rapport*.

Førland (2023): Resultatløs sykepleie og velferdsstat. In I. Hunskaar & H. Alvsvåg (Eds.), [Sykepleie – engasjement og identitet. Faglige innlegg fra et seminar relatert til Herdis Alvsvåg sitt sykepleiefaglige virke](#) (Vol. *VID Rapport*; 2023/4), VID vitenskapelige høyskole.

Førland, O., Andfossen, N. B., Devik, S. A., Fredwall, T. E., Moholt, J.-M., & Olsen, R. M. (2023). Eldreomsorg: Vi vet bedre, så hvorfor lar vi det skje? *Aftenposten (morgenutg. : trykt utg.)*, 30-31. <https://www.aftenposten.no/meninger/debatt/i/IQBVJJ/eldreomsorg-vi-vet-bedre-saa-hvorfor-lar-vi-det-skje>

Olsen, R. M., N. B. Andfossen, S. A. Devik, T. E. Fredwall, **O. Førland** & J.-M. Moholt (2023): [Ufullstendig helse-og omsorgshjelp og kompetansebehov i sykehjem](#) (Vol. 1-2023). *Senter for omsorgsforskning - Rapportserie*.

Vitenskapelige publikasjoner 2023

Andersson, I. O., Kjekken, I., **Førland, O.**, Langeland, E., & Tuntland, H. (2023): [Endringer i daglige aktiviteter, fysisk funksjon og livskvalitet etter hverdagsrehabilitering for voksne i yrkesaktiv alder: en oppfølgingsstudie](#) [Vitenskapelig artikkel]. *Ergoterapeuten*, 66(22), 50-59.

Bjerve, Torunn; van Poel, Esther; Willems, Sara; **Jacobsen, Frode F.** (2023): [Changes in work tasks and organization of general practice in Norway during the COVID-19 pandemic: results from a comparative international study](#). *BMC Primary Care* 24;277

Fagertun, Anette (2023): [Epistemologisk grunnarbeid i forskning om velferdsstatens tenester: å konstruere forskingsobjektet](#), *Tidsskrift for omsorgsforskning*, Volum 9 (1) s. 1-13

Feiring, M., **Førland, O.**, Aspinall, F., & Rostgaard, T. (2023). The travels of ideas of active ageing and reablement within and between three regions: United Kingdom, Australasia, and Scandinavia. In *Reablement in Long-term Care for Older People* (pp. 248). Policy Press. <https://policy.bristoluniversitypress.co.uk/reablement-in-long-term-care-for-older-people>

Holster, T., **Munkejord, M.C** (2023): [How can we foster caring meals? Findings from an ethnographic study in day care centers for older adults in Sápmi, Norway](#). *Humanities and Social Sciences Communications* volume 10, Article number: 214

Jacobsen, Frode F. Stinne Glasdam, Limke M. Schopman, Morten Sodemann, Maria E.T.C. van den Muijsenbergh, Gudmund Ågotnes (2023): [Migration and health: exploring healthy ageing of immigrants in European societies](#). *Primary Health Care Research & Development* 24(e10):1-6. doi: 10.1017/S1463423623000014

Jacobsen, Frode F. & Ågotnes, Gudmund (2023): Bringing the outside in and the inside out: the role of institutional boundaries in nursing homes. In Pat Armstrong (ed.): *Unpaid Work in Nursing Homes: Flexible Boundaries*. Bristol University Press, s.113-126.

Licina, S., Kjekken, I., **Førland, O.**, Langeland, E., & Tuntland, H. K. (2023): [Exploring Goals and Functional Changes](#)

[in Reablement for People with Fractures and People with Dizziness and Balance Problems](#). *J Multidiscip Healthc*, 16(1), 2323-2337.

Munkejord, M. C. (2023): [Så er det sant at alt kan snu](#), *Tidsskrift for psykisk helsearbeid*: Vol 20, No 2

Puaschitz, Nathalie G.S.; Jacobsen, Frode F.; Berge, Line I.; Husebø, Bettina S. (2023): [Access to, use of, and experiences with social alarms in home-living people with dementia: results from the Live@Home.Path trial](#). *Frontiers in Aging Neuroscience* 15:1167616

Sandvik, R & Munkejord, M.C (2023): [Danskt sykehjem har en annerledes tilnærming til personer med demens](#). *Sykepleien* (fagartikkel)

Silan, W. & **Munkejord M. C.**, (2023): [Pinhkngyan: paths taken to recognizing, doing and developing Indigenous methodologies](#), *Sage Journals; Volume 19, Issue 2*

Skjold, Suzan Mbatudde & **Mai Camilla Munkejord** (2023): [Enabling Teams to Implement Innovative Personalized Activation in a Public Sector Context: Why and How Frontline Leadership Matters](#). *Scandinavian Journal of Public Administration*

Sundsbo, A. Fagertun, A & Førland, O. (2023): [Contested care: gendered renegotiations of care needs for the frail elderly population in Norway](#), *European Journal of Politics and Gender*, 1-17.

Tingvold, L., Moholt, J.-M., **Førland, O.**, **Jacobsen, F. F.**, & Tranvåg, O. (2023): [Intended, Unintended, Unanticipated? Consequences of Social Distancing Measures for Nursing Home Residents During the Covid-19 Pandemic](#). *Global Qualitative Nursing Research*, 10, 23333936231176204.

Ågotnes, Gudmund & **Jacobsen, Frode F.** (2023): Negotiating Internal and External Boundaries of Nursing Homes During Covid-19: A Case Study from Norway. Pat Armstrong & Susan Braedley (eds.): *Nursing Homes in Turbulent Times*. Edward Elgar Publishing.

Høgskulen
på Vestlandet

Campus Haugesund
Bjørnsonsgate 45

Campus Stord
Klingenbergvegen,
Rommetveit

Campus Bergen
Inndalsveien 28,
Årstadveien 17

Campus Førde
Svanehaugvegen 1

Campus Sogndal
Røygata 6

Høgskulen på Vestlandet Postbox 7030 N-5020 Bergen Norway +47 55 58 58 00 post@hvl.no hvl.no

Facebook [hvl.no](https://www.facebook.com/hvl.no) Twitter [@hvl_no](https://twitter.com/hvl_no) Instagram [@hvl.no](https://www.instagram.com/hvl.no) LinkedIn [Høgskulen på Vestlandet \(HVL\)](https://www.linkedin.com/company/hogskulen-pa-vestlandet)